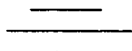

A szakirodalomból is jól ismert szerzők e második kötetben olyan mérőeszközöket mutatnak be, amelyek alkalmasak a családok életének feltárásához, a tanulói teljesítmények mérésére, a pályaválasztási kérdések vizsgálatára stb.

E kötetben olvashatunk a tanulói személyiség megismeréséről, az önismeret jelentőségéről, a nevelői és növendéki viszony pszichológiai kérdéseiről, a vizsgálati eljárásokról, a diákok és a tanárok tréningjeiről, valamint kiváló válogatást kaphatunk jól alkalmazható tesztekéről.

Az ellenőrző kérdések és a bibliográfiák tovább növelik a kötetek értékét, alkalmazhatóságát.

Ajánlom a szombathelyi tudományos műhely kiadványát a pedagógusjelölteknek, a gyakorló pedagógusoknak, a pedagógus-továbbképzések résztvevőinek éppen úgy, mint a neveléssel bárhol is foglalkozóknak.

DR. OLÁH JÁNOS

főiskolai tanár

SZTE Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

Szeged

Susan Forward: Mérgező szülők

Újabb fontos könyv jelent meg a Háttér Kiadó gondozásában Kövi György kitűnő fordításában, mely mindenki számára tanulságokat fogalmaz meg.

A szerző bevezetőjében elmondja, hogy több millióan lehetnek azok, akiknek fogalmuk sincs arról, miért nincs rendben az életük. Susan Forward 18 évi terapeutaként eltöltött idő alatt sok emberrel találkozott, akinek sérülést szenvedett az önértékelése, mert valamilyen szülő rendszeresen verte, kritizálta, „viccelt vele”. A könyv írója terápiás gyakorlatában az „akkor” élményéről áttevődött a hangsúly az „itt és most” helyzetre, mivel az emberek nehezen látják be, mennyire befolyásolja életüket a szüleikhez fűződő kapcsolatuk. Szüleink ugyanis mentális és emocionális magvakat ültetnek el bennünk – magvakat, amelyek velünk együtt fejlődnek és növekednek. Egyes családokban ezek a szeretet, a tisztelet és a függetlenség magvai. Sok más családban azonban a félelem, a kényszer és a büntudaté.

A legtöbb gyerek fel tudja dolgozni szülei alkalmankénti dühkitöréseit, ha mellette sok szeretetben és megértésben részesül. Sok az olyan szülő viszont, akinek negatív viselkedési formái állandóan és túlnyomórészt jelen vannak a gyermek életében. Ezek a szülők okozzák a sérülést. Ezek a „mérgező szülők” (toxic parents).

Az ilyen szülők által okozott érzelmi károsodás méregként terjed szét a gyerek egész lényében. A mérgező szülők szinte mindannyian hasonló tünetektől szenvednek: a sérült önértékeléstől, ami önpusztító viselkedésformák előidézője. Mindannyian értéktelennek, szeretetre méltatlannak és alkalmatlannak érzik magukat. Önmagukat hibáztatják, mert a szüleik bántották őket, mert így tudják elviselni azt a tényt, hogy szüleikben, a védelmezőikben nem bízhatnak meg.

Susan Forward bevezetőjében egy kérdőívet is ad az olvasó kezébe, mely a következő problémákra kérdez rá: gyerekkori kapcsolata szüleivel, felnőttkori élete, felnőttkori kapcsolata szüleivel. A kérdésekre nehéz válaszolni, mert nehéz olykor bevallani az igazságot, hogy mennyi sérülést okoztak nekünk a szüleink. A szerző az egyszerűség kedvéért a kérdéseket többes számban fogalmazta meg, még ha az olvasó válasza csak az egyik szülőre vonatkozik is.

Susan Forward megfogalmazta azt is, hogy sokan vannak, akiket a szülei követelése, elvárásai és büntudatkeltő manipulációi még sokáig fogva tartanak, még akkor is, amikor a szülők már nincsenek az élők sorában. A felnőttkori életéért mindenki maga felel, de az egyén gyermekkorát nagyrészt olyan élmények alkották, amelyekben nem volt beleszólása, tehát a szülők felelősek tetteikért.

A könyv két részre tagolódik. Az első részben a szerző azt írja le, hogyan fejtik ki tevékenységüket a mérgező szülők különféle típusai: az istenszerű szülők, az alkalmatlan szülők, az irányító szülők, az alkoholisták, a szavakkal verők stb. A második rész címe: „életünk visszanyerése”. Ebben dr. Susan Forward konkrét viselkedési technikákat ismertet, melyek alkalmazása során az olvasó képessé válik a maga oldalára billenteni a hatalmi egyensúlyt mérgező szülei fennálló kapcsolatában, s felszabadul az egyén, hogy az élete végre a sajátja lehessen.

Új gondolatok fogalmazódnak meg a könyvben. Pl.: „Ahhoz, hogy ön jobban érezze magát, és megváltoztassa életét, igazából nincs szükség arra, hogy megbocsásson (mérgező) szüleinek”. A bosszúvágy feladása nehéz, de egyértelműen egészséges lépés, hiszen ez a feloldozás a tagadás egy másik formája: „Ha megbocsátok neked, úgy tehetünk, mintha nem is lett volna olyan szörnyű, ami történt.” Az ilyen megbocsátás legveszélyesebb csapdája az, hogy az áldozat képtelen megszabadulni visszafojtott indulataitól. A megbocsátás akkor helyénvaló, akkor helyeselhető, ha a szülők tesznek valamit, amivel kiérdemlik, beismerik negatív tetteiket, vállalják a felelősséget.

Az önismeret útján járó ember elengedhetetlen úti- és segítőtársa ez a bátor, nyílt hangvételű, mély együttérzéssel megírt könyv, amely a sorsfordítás, a gazdagabb emberi kapcsolatok és a boldogabb, teljesebb élet lehetőségét kínálja fel az olvasónak. Minden nevelő figyelmébe ajánljuk a szép kiállítású kötetet Kövi György tanulmányával.

Háttér Kiadó, 2000. 344 p.

Dr. Janowszky Sándor–Dr. Nagyné Janowszky Krisztina: Neveléseméleti tanulmányok

A közoktatási-köznevelési rendszer döntő tényezője, eleme az iskola. Fejlődése, fejlesztése azért alapvető jelentőségű, mert az iskola az a sajátos integratív közeg, amely mintegy megszabja az intézményes nevelés tényezőinek, színtereinek összjátékaként kialakuló tényleges nevelési hatásokat. A fejlesztésre irányuló kísérletek, írások igazolják, hogy az nem szűkíthető le a tananyag és a tanítás-tanulás szervezeti formáinak, módszereinek problémájára, hanem feltételezi az iskolai nevelés átgondolt, folyamatos, korhű megújítását is.

Mindezekért írják a szerzők a kötetük előszavában. „Az iskola alapvető és közvetlen funkciója a személyiségfejlesztés, ezt a funkciót csak akkor látjuk el eredményesen, ha hozzájárulunk a meghatározott szükségletekkel, képességekkel, tudással, énképpel rendelkező személyiségek kialakításához, akik majdan – talán hatásunkra – megvalósítják elképzelésüket, kialakítják életmódjukat, élettevékenységüket – megvalósítják önmagukat. A nevelés irányítóinak fontos annak hangsúlyozása, hogy elsősorban azokra a reformokra, távlati köznevelés-fejlesztési munkálatokra kell odafigyelnünk, amelyek egyre nagyobb mértékben szolgálják a tanulók élethelyzetével, konkrét lehetőségeivel számoló, a nevelésben megjeleníthető esélyegyenlőség biztosítását. Tudomásul kell vennünk, hogy a ma iskolája nyitott a nevelési tényező integrációját illetően, és feltételezi az iskola inspiráló, menedzseri és animátori szerepét.”